

вчальної програми, а потребою сьогодення, адже отримані знання будуть використані в процесі професійної діяльності юриста.

Список використаних джерел

1. Власова О. І. Педагогічна психологія. — К.: Либідь, 2005. — 400 с.
2. Дичківська І. М. Інноваційні педагогічні технології / Дичківська І.М. — К.: Академвидав, 2004. — С. 352.
3. Омельченко Л. М. Інновації в педагогічній системі // ВНЗ Вісник Черкаського університету. — №1. — 2010. — С. 59–63.
4. Терентьєва Н. О. Педагогічні інновації, як вимога сучасності // Вісник Черкаського університету. — №. 2. — 2011. — С. — 62–69.
5. Терентьєва Н. О. Політехнізм: стара нова інновація в освіті / Терентьєва Н.О. // Инновационные технологии в образовании: Материалы II Международной научно-практической конференции. Приложение к научно-практическому дискуссионно-аналитическому сборнику «Вопросы развития Крыма». — Симферополь, 2005. — С. 131–135.

Стаття надійшла до редакції 15.07.13.

Н. В. Мезенцова,
асистент

кафедри правового регулювання економіки
ДВНЗ «КНЕУ імені Вадима Гетьмана»

РОЛЬ ПРАКТИЧНОЇ СКЛАДОВОЇ У ПІДГОТОВЦІ ЮРИСТІВ У НЕПРОФІЛЬНИХ ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ

Ритм сучасного життя характеризується постійною динамікою, підвищенням стандартів і вимог до молодих спеціалістів. Конкуренція на ринку праці поміж юристів є високою, тому випускники вищих навчальних закладів повинні мати ґрунтовні теоретичні знання у поєднанні зі здатністю їх застосувати на практиці. При цьому навички практичної роботи є бажаними, навіть обов'язковими, для випускників без досвіду роботи.

Специфіка підготовки юристів полягає у необхідності поєднання теоретичної та практичної складових. Знання положень нормативно-правових актів, правових категорій є лише однією зі складових «портрету» сучасного юриста. Майстерність правника проявляється

у здатності до кожної практичної ситуації, яка може трапитися у реальному житті, застосувати конкретну правову норму та вирішити задачу з максимальною результативністю. Останні роки активно обговорюється потреба зміни способів підготовки юристів. Треба припинити виховувати «кросвордистів», які можуть дати відповідь на будь-яке питання зі сфери «загальних знань». Час спрямовувати свої зусилля на формування висококваліфікованих спеціалістів у сфері юриспруденції, які мають системні глибинні знання в галузі юриспруденції, мають достатні навички у практичній підготовці та можуть самостійно вирішувати покладені на них завдання [1].

Підготовка юристів у вищих навчальних закладах здійснюється за традиційною системою — лекційні та семінарські заняття. Під час лекційних занять студенти мають змогу опанувати теоретичні засади, структурувати матеріал, зосередити увагу на проблемних моментах, які пов'язані з предметом вивчення. Сутність лекції не повинна зводитися до монологу лектора та конспектування матеріалу студентами. Побудова лекції за схемою діалогу студента — лектора має багато переваг. Одним із плюсів указаної методики є змога лектором оперативно контролювати ступінь засвоєння матеріалу студентами, робити акценти на проблемних питаннях тощо. Запитання є показником опанування матеріалу — належні відповіді на питання лектора та якісні питання (у тому числі наявність питань) до лектора.

На сьогоднішній день вільний доступ до інформації є чинником зміни фокусів під час проведення лекції. Головна задача лектора на сучасному етапі зазнала значних змін. Лектор не повинен просто переказувати текст нормативно-правових актів, підручників, статей тощо. Такий стиль негативними наслідками має зниження уваги та інтересу студентів до предмету, що призводить до підготовки юристів, котрі будуть не пристосованими до практичної діяльності. Акцент зміщується з усталених теоретичних засад на актуальні питання теорії та практики, особливості застосування правових норм і тенденції юридичної практики.

Семінарські заняття передбачаються тісну форму взаємодії між викладачем і студентами, ефективність котрої напряму залежить від обраних методів роботи. Необхідно уникати формального підходу до проведення семінарських занять, зокрема щодо контролю викладеного матеріалу. Під час проведення семінарських занять максимально проявляється значення та роль практичної складової у підготовці юристів. Для прикладу розглянемо дві

схеми проведення семінарських занять. Суть першої (достатньо традиційної) зводиться до контролю за ступенем засвоєння матеріалу шляхом усних та/або письмових питань, які виносяться на розгляд. Як правило, питання не є проблемними та відображають звичайний рівень відтворення матеріалу. В результаті, студенти добре пам'ятають визначення, ознаки певних понять і категорій, проте не набувають навичок до практичного застосування своїх знань. Інша схема — домінуюча та така, що відповідає сучасним умовам, передбачає застосування таких методів навчання, які дозволяють студентам не лише опанувати теоретичні засади того чи іншого поняття, категорії, але і застосовувати їх на практиці. Результативність семінарських занять залежить від багатьох факторів — суб'єктивного та об'єктивного характеру. Важливу роль відіграють методи навчання, котрі застосовуються під час проведення занять. Так, під час викладання правових дисциплін дієвими засобами є розгляд питань, котрі виносяться на семінарські заняття, з точки зору їх проблемності та у поєднанні з практичними завданнями. Принцип проблемності передбачає таку організацію заняття, де студенти з'ясували б нове, здобували знання і навички через подолання труднощів, перешкод, створених постановкою проблем [2]. Так, проведення контролю знань студентів у формі вирішення правових ситуацій, задач, аналізу матеріалів юридичної практики, складання документів юридичного характеру відображає не лише ступінь засвоєння теоретичного матеріалу, цей спосіб виявляє рівень навичок студентів до безпосереднього застосування своїх знань до конкретних ситуацій. Результати теоретичного дослідження визначають, що професія правознавця, юриста вимагає ґрунтовної та різноманітної підготовки, а одним з основних завдань цієї підготовки — це формування здатності до аналітичного оцінювання ситуації [3].

Застосування певних методів навчання залежить від різних чинників — дисципліни, форми навчання, теми лекційного/семінарського заняття тощо. Робоча програма з правової дисципліни повинна бути побудована таким чином, щоб врахувати усі ці фактори. Задача викладача полягає у належній реалізації її положень, застосуванні методів навчання, найбільш адаптивних для аудиторії та забезпеченні максимальної віддачі. Не останню роль відіграє контакт між викладачем і студентами, налагодження котрого є безпосереднім обов'язком викладача, орієнтованого на високий результат.

Формою закріплення практичних навиків студентів виступає переддипломна практика, проходження котрої здійснюється на підприємствах, установах та організаціях, які забезпечують умови для реалізації здобутих студентами знань, опанування специфіки професії та здобуття практичного досвіду роботи юристом.

Зміни, котрі відбуваються в суспільному та економічному житті, вимагають нових підходів до підготовки юристів. Портрет сучасного юриста постійно еволюціонує, підвищуються стандарти професії. Традиційні методи навчання не в змозі забезпечити належну підготовку студентів до практичної діяльності. Задача вищих навчальних закладів полягає у підготовці спеціалістів високого рівня, котрі після закінчення навчання здатні приступити до практичної діяльності та бути у ній справжніми професіоналами.

Список використаних джерел

1. Стефанчук Р. Три проблеми університетської підготовки юриста. / Стефанчук Р. // Юридическая газета. — 2007. — № 46.
2. Шахов В. І. Психолого-педагогічні основи активних методів навчання. Електронний ресурс. — Режим доступу: // www.nbuv.gov.ua/portal/Soc_gum/Nzvdpu_pp/2007_18/
3. Електронний ресурс: Кучеренко Н.Л. Специфіка професійної підготовки майбутніх фахівців-юристів. Електронний ресурс. — Режим доступу: // www.cofcontact.com/2009_03_18/pel_kusherenko.php.

Стаття надійшла до редакції 25.07.13.

Л. М. Шаталова,
асистент
кафедри теорії та історії держави і права
ДВНЗ «КНЕУ імені Вадима Гетьмана»

АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВІ ЗАСАДИ ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ ТА СТАЖУВАННЯ НАУКОВО- ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ ВНЗ

Сьогодні в умовах розбудови правової української держави, соціальних та економічних перетворень в органах державної вла-